

הקטלוג הגדול

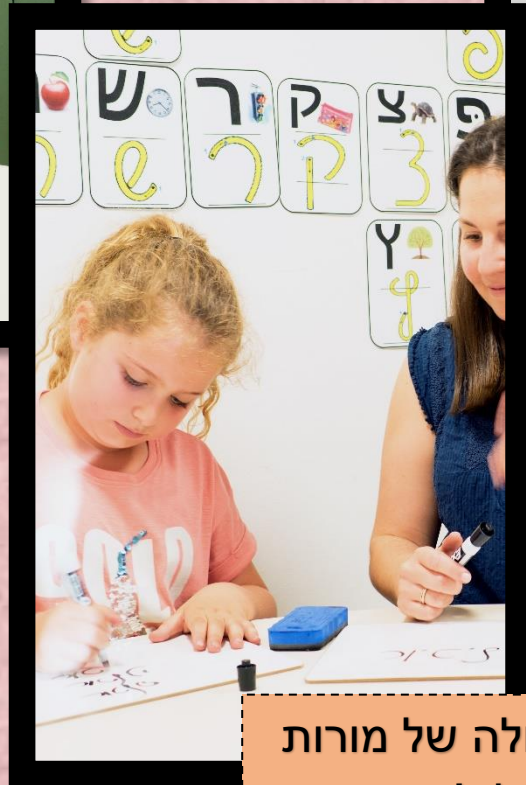
משחקים, שירים ופעילויות

לתירגול ידע אלפבתי וראשית

כתיבה וקריאה.

כיתה א'

המתאימים לימי קורונה ובכלל...

ריכזה: נעמה מאירי מקוב

ספטמבר, 2020

קטלוג זה נוצר בשיתוף פעולה של מורות
רבות ובאהבה גדולה!

ידע אותיות

• 'בוקר טוב לאותיות'

בכל בוקר אומרים בוקר טוב גם לאותיות התלויות על הקיר:

בוקר טוב במילים - שם האות והצליל שלה אפשר בהמשך לא לפי סדר הא"ב.

בוקר טוב בשיר – בחרו שיר אליו אתן מתחברות. ישנם שירים רבים

מצורפים קישורים לשלושה מהם:

[שיר א"ב נעמי שמר](#) [השיר בשפת הסימנים](#)

[שיר א"ב בלי סודות](#)

[שיר האותיות בסוד העיניינים](#)

בוקר טוב בריקוד – ניתן לחבר כמה תנועות פשוטות לאחד השירים ולנוע.

• בינגו אותיות

הילדים כותבים על דף 9 אותיות לפי בחירתם.

כל פעם המורה שולפת פתק: שם האות / הצליל שלה / אות פותחת / סוגרת של מילה.

ילד שיש לו על הדף את האות מקיף אותה בעיגול. מנצח מי שהקיף את כל האותיות.

למשחק בזום: [ניתן להגריל אות בעזרת גלגל מזל דיגיטלי](#).

• זיהוי אותיות/צלילים -

תולים בכל קיר מקירות הכיתה דף נייר עליו רושמים אחת מתוך שלוש אותיות שנלמדו לאחרונה. (בהנחה שיש 4 קירות בכיתה) בוחרים כ-5 ילדים. תחילה מראים להם את האותיות על כל קיר ואז משחקים את המשחק. המורה אומרת את האות והילדים בלי להתבלבל צריכים להסתכל לכיוון המתאים, כלומר, לעבר הקיר עליו האות תלויה. המשחק עובד על הכרת האותיות זיכרון ומהירות. ילד שמסתכל לכיוון הלא נכון חוזר למקומו, המנצח הוא הילד שנשאר אחרון. באופן דומה אפשר לעבוד גם על תנועות.

שלחה: אבישג אדיב | בי"ס העמר כרם מהר"ל

• אותיות המישוש -

מזמינים ילד ומבקשים ממנו לעצום עיניים.

הילד ממשש את האות ומנסה לזהות אותה. במידה ולא הצליח הוא יכול לבקש רמז מהחברים (למשל מילים שמתחילות באותה האות / למי מהילדים יש את האות בשם שלו...).

לרוב, שאר הילדים שרואים את האות, מתקשים לא לגלות לילד הממשש לכן מומלץ להגיד לכל הילדים הרואים שמי מהם שמזהה את האות שיסמן למורה 'לייק' עם היד.

מומלץ להדביק על האות מירקם המתחיל באות שעליה מדביקים. לדוגמה: ע – עיניים זזות, ר – רשת, ח – חרוזים, צ – צדפים...

מומלץ מאוד לשחק בסוף יום.

שימו לב: בכל יום בוחרים מספר ילדים - כל ילד מקבל אות אחרת!

• אותיות התחושה – להכנה עם התלמידים בכיתה/בבית

הילדים ידביקו על משטחים בצורת האותיות חומרים שונים בהתאם לאות אותה הם יוצרים. לדוגמא: פ' פונפונים.

בלחיצה על הקישור תוכלו לקבל טיפים ורעיונות מה להדביק על כל אות.

שלחה: אליה דהן וייס | בייס מנחם בגין הוד השרון

• משחק הבלונים-

מציירים בלונים ובתוכם כותבים את הצלילים, אפשר על הלוח או דף מודפס לכל ילד. ומספרים סיפור על סבא מוישלה שהיה מוכר בלונים וכשהוא הגיע לצליל x הבלון התפוצץ ואז הילדים עושים איקס על הבלון.

שלחה: מיכל קיגס | בייס סוסיא הר חברון

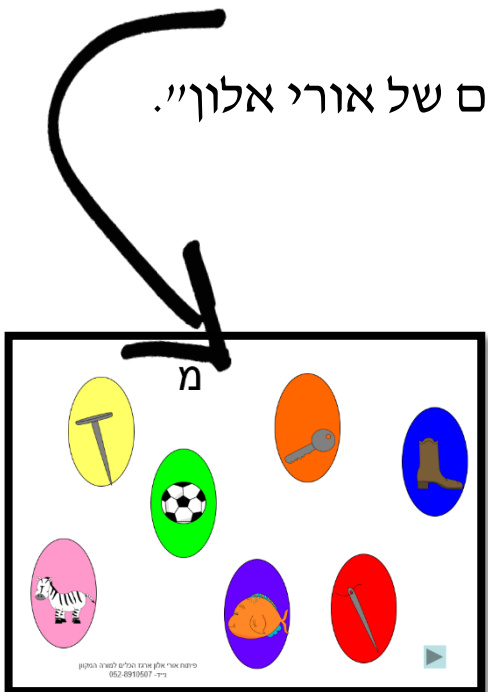
• משחק הבלונים מקוון -

מצגת אות פותחת

ניתן לבנות מצגות דומות באתר "ארגז הכלים של אורי אלון".

• 'לקחתי אגורה' / דתיה בן דור

גירסה ללימוד צלילי האותיות.

מודעות פונולוגית

מה מתחיל במ / דתיה בן דור 🎵

• החפץ השובב

סיפור מסגרת: הכנסתי לכל קופסה 3 חפצים המתחילים באותו הצליל אך, בלילה התגנב לכל קופסה חפץ לא שייך שמתחיל בצליל אחר, יוצא דופן.

המורה מבקשת את עזרת הילדים במציאת החפץ השובב.

שלב 1: החפץ יוצא דופן מתחיל באות אחרת. לדוגמה: אריה, ארנב, אטב, בלון

שלב 2: החפץ יוצא דופן מתחיל באות אחרת אך, דומה. לדוגמה: צלחת, צלם, צב, סבון

שלב 3: החפץ יוצא הדופן מתחיל באותה האות אך בצליל אחר. לדוגמה: תפוח, תרנגולת, תנין, תות.

קישור לדף עבודה

• מר צליל פותח

מר צליל פותח נועד לסייע לילדים לזהות את הצליל הפותח של המילה.

על האגודל מציירים בעזרת עט פרצוף וקוראים לו 'מר צליל פותח'.

כאשר מחלקים את המילה לצלילים בכל צליל לוחצים על אצבע אחרת.

הצליל הראשון נלחץ על האגודל (= מר צליל פותח)

• הבובה שאכלה אות!

בפעילות זו נעזרים בובה (כל בובה שניתן לפתוח לה את הפה).

מכניסים לתוך פה הבובה את אחת מאותיות הא"ב.

סיפור מסגרת: הבובה אכלה את אחת מאותיות הא"ב והשאירה לנו רמזים איזו אות היא אכלה.

הרמזים הם 4 חפצים המתחילים באות זו.

עלינו לפתור את החידה מהר ככל שניתן כדי שנוכל להציל את האות!

לדוגמה: הבובה אכלה את האות ג – הרמזים שהשאירה: גיטרה, גפרור, גולות, גלידה.

• קופסת האותיות

כל ילד יביא מהבית קופסה (לא גדולה), אותה יקשט בעזרת מדבקות אותיות / אותיות שגזר מעיתון.

בכל פעם הילדים יקבלו משימה אחרת:

להכניס לקופסה 4 חפצים המתחילים באותו הצליל.

להכניס לקופסה 4 חפצים המסתיימים באותו הצליל.

להכניס לקופסה 4 חפצים השייכים לאותה משפחה.

להכניס לקופסה 3 חפצים המתחילים באותו הצליל

ו-1 בצליל אחר.

הילדים יחשפו את החפצים לילדי הכיתה / הקבוצה ויחודו להם חידה.

• מודעות פונולוגית -

מורה אומרת צליל לדוגמה ק. הילדים צריכים למחוא כף רק כאשר המילה היא בצליל הפותח ק. לדוגמה: המורה אומרת חמור הילדים מוחאים כף. המורה אומרת שלום. אם יש ילד שמוחא כף הוא טעה ומשלב ידיים. כך עד שנשאר הילד האחרון.

אפשר בצליל סוגר אותיות, בעלי חיים, כלי עבודה, רהיטים בהתאם לגיל ולכיתה.

שלחה: רחל עומסי | בייס 'אחוות אחים' קרית מלאכי.

• גזירת אותיות ותמונות מעיתונים -

לגזור ממגזינים ועיתונים אותיות שנלמדו, מילים המתחילות באות שנלמדה, תמונות ששמן מתחיל באות שנלמדה וכו'...

שימו לב! יש לסרוק את העיתונים והמגזינים לפני שהילדים עובדים איתם ולסנן תמונות בלתי הולמות!

שלחה: אביבה ניר | בייס יחד חולון

• חלוקת מילה צלילים המרכיבים אותה -

הילדים יביאו מהבית חפץ. ניתן להגדיר: בעל חיים, כלי מטבח, כלי תחבורה וכו'...

כל ילד יקבל רצועת עיגולים (מצורף להדפסה)

כל ילד יחלק את החפץ לצלילים ויסמן בעזרת טושטוש / מדבקות.

[קישור לדפי עיגולים להדפסה.](#)

• היכן נמצאת האות? בהתחלה באמצע או בסוף?

כל הילדים מקבלים תמונות שונות על פי האות הנלמדת/ הנבחרת. כל מאגר תמונות יעשה את העבודה... על הלוח מראים אות מסויימת בתחילת מילה, באמצע מילה ובסוף מילה. בהינתן האות, הילדים צריכים לבדוק אם המילה/התמונה שברשותם מתאימה לאחת האפשרויות ומסתדרים באותו מקום שסימנתי על הלוח. עושים בדיקה יחד כל הכיתה ורואים באיזו קבוצה יש הכי הרבה.

שלחה: טלי מילר | בי"ס הדרור תל"י מבשרת ציון

• פח זללני

הופכים פח קטן לדמות, בעזרת עיניים זזות, טוליפ, סרטים, פונפונים ועוד.

מומלץ להמציא לו שם חביב "וסיפור חיים".

מפזרים קלפים עם תמונות / חפצים וכל פעם הפח אוכל לפי חוקיות מסוימת:

רק תמונות המתחילות באות ק', רק תמונות המתחילות בצליל "בו", רק מילים המסתיימות בצליל "ת", רק התמונות השייכות למשפחת כלי התחבורה...

מזמינים ילדים להאכיל את הפח בכרטיסיות / חפצים מתאימים.

שימו לב: הילד נוגע רק בכרטיסיה המתאימה

והמורה פותחת לפח את הפה.

• "מתנה לצליל"

אם למדנו את הצליל בִּמְבִיאִים בקופסה צבעונית אטומה דברים המתחילים בצליל כגון בטטה, בית, בלון, במבה.... עושים 'טוק טוק' על הקופסה וחדים חידות לגבי החפצים.

שלחה: סוזי גרוס | ביי"ס 'יזרעאליה' חיפה

ניצני כתיבה

• כתיבת השם

הילדים יכולים להכין 'אוהל' מנייר עם שמם ולקשטו ולהניחו על השולחן. האוהל יסיע למורה בזיהוי השמות בימים הראשונים.

• כתיבה מתוך שמיעה

ניתן לכתוב עם עיפרון אך' גם עם מדבקות שעליהן אותיות, חותמות, פלסטלינה, לוח מחיק, 'לוח טאבלט', מגש עם מלח גס / חול קינטי.

[להדפסת דף כתיבה מתוך שמיעה.](#)

• יצירת אותיות / מילים בעזרת כלי כתיבה

הילדים ישתמשו בציוד האישי שלהם שיש בקלמר: מחק

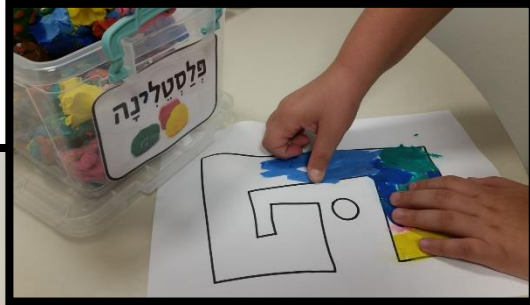
/ מחדד / מספריים / דבק / סרגל טושים / צבעי עפרון /

פנדה וכו' ו"יכתבו" אותיות או שמות שמכירים לפי הנחיית המורה.

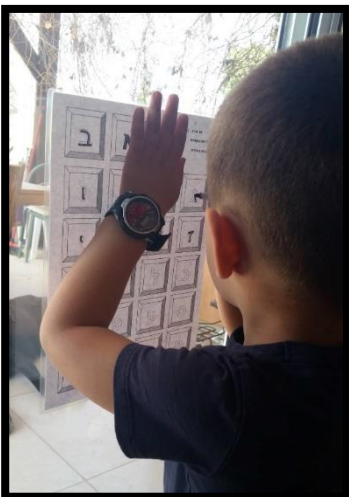
שלחה: מילי גלבוץ | ביי"ס רעות גדרה | מדריכה

צרו בעזרת פלסטלינה אותיות ומילים כמו כן, ניתן לעבוד באמצעות מיחוי.

מדבקות וחותמות יוצרות עניין רב.

תלו דף אותיות מנויילן על הקיר ואפשרו לילדים לעבור על האותיות בעזרת טוש מחיק.

כתיבה בעזרת טוש המחיק והחוויה של כתיבה לא ליד שולחן, עוזרות מאוד לילדים בעיקר עם קשיי כתיבה להתנסות. פתאום לא כל כך נורא לטעות! כמו כן, מנח זה מחזק את חגורת הכתפיים.

• זיהוי וכתובת אותיות -

משחק שניתן לשחק בזוגות/ מורה מול קבוצה קטנה או מורה מול כיתה שלמה. רצוי להשתמש בלוחות מחיקים. המורה אומרת בלב את אותיות הא-ב וילד מסוים עוצר אותה במילה סטופ (כמו במשחק ארץ עיר) את האות שיצאה כולם כותבים על הלוח המחיק שלהם ומסתירים. גם המורה כותבת על הלוח שלה. כשכולם מסיימים מסובבים את הלוחות ביחד. אם התלמידים כתבו את האות נכון בדיוק כמו המורה יש להם נקודה. אם לא המורה זוכה בנקודה. כשמשחקים מול כיתה שלמה ניתן להחליט על כמות המינימום של התלמידים שצריכים לכתוב נכון בכדי שהכיתה תקבל את הנקודה. (זאת כדי לא לתסכל ילד או שניים שלא צדקו) ניתן גם להגביל בזמן ועוד! הילדים מאוד אוהבים ל"נצח" את המורה. את המשחק הזה אני משחקת לא רק בתחילת א, ניתן לשדרג גם במקום הכתבה בהמשך השנה, למתמטיקה בפתרון תרגילים ועוד.

שלחה: ריקי הנדין | בי"ס רמון באר יעקב

• משחק האותיות הגדול (סדר האותיות) -

האותיות כתובות בכרטיסיות המפוזרות על הריצפה. התלמידים צריכים לדרוך **כל פעם** על כרטיסיה אחת לפי סדר עולה: א' אחר כך ב' ואז ג' וכן הלאה... אסור ששני ילדים ידרכו יחד על אותה הכרטיסיה. במידה וקורה מתחילים מהתחלה. גם מעודד ריכוז ושיתוף פעולה וגם למידה של סדר האותיות.

שלחה: אביבית גפני | גדות

• תרגול הא"ב דרך תנועה ומשחק -

כל ילד מקבל דף עם אות בכתב בלון מהא"ב, ומקשט אותה כרצונו. לאחר מכן כל ילד מדביק על גופו את האות. יוצאים לחצר - ועל התלמידים להסתדר בשורה (במרחקים בתקופת קורונה) לפי הא"ב. אפשר להוסיף משחקים כגון: האות או האותיות שקוראים בשמן - צריכות לקפוץ/ לעשות סיבוב/ לשיר.. כמו כן ניתן להפעיל את שיר האותיות א"ב וליצור ביחד עם הילדים סרטון.

שלחה: חן סויסה | ביי"ס 'תל חי' תל אביב

• "הדואר בא היום" -

במליאה, הילדים מניחים את הראש על השולחן ועוצמים עיניים, מחלקים לילדים מעטפות עם אותיות / צלילים / תמונות ואז המורה מבקשת להתעורר. הילדים פותחים את המעטפות והמורה שואלת 'מי קיבל בדואר את האות / הצליל...?' 'מי קיבל משהו שמתחיל בצליל כֶּ? וכו'...

ניתן לשדרג ולהצמיד את האותיות/הצלילים ללוח ואם כבר נמצאים בראשית קריאה ניתן לחבר מילים ממה שנצמד על הלוח...

שלחה: ליאת בן אבי אלזם

[משחק מקוון אות פותחת / סוגרת – חגית אמסטרדם](#)

[למשחקים נוספים של חגית אמסטרדם.](#)

[משחקים מקוונים לימים הראשונים בכיתה א' – רחל בראון שגב.](#)

• משחק אותיות –

מפזרים קלפים של כל האותיות א-ת על הרצפה. על המקרן בכתה מציגים אות אחת ועל הילד שנבחר למצוא את האות שמוצגת על המקרן, בקלפים שמפוזרים על הרצפה.

אפשרות נוספת: ניתן להקרין תמונה והילד צריך למצוא את האות הפותחת / סוגרת.

שלחה: ענבר הרמבם | בי"ס קורצ'אק פתח תקווה.

המשחק בזום: כל ילד מכין לעצמו כרטיסיות של האותיות ומניח אותן מולו. המורה מראה אות / תמונה והילדים מרימים את האות המתאימה בהתאם להנחייה.

• פעילויות פתיחה לשיעור בזום –

1. כל אחד מהילדים משנה את שמו בזום למילה הראשונה בספר שהוא קורא / צבע שהוא אוהב / שם של ילד אחר מהכיתה / מילה שמזכירה לו את הסתיו וכו'...

[לחצו כאן להסבר איך משנים שם בזום.](#)

2. כל התלמידים מכבים את המצלמה. המורה שואלת שאלה ומי שהתשובה נכונה לגביו מדליק את המסך. דוגמאות לשאלות: ילדים שיש להם בשם את האות... , ילדים שהשם שלהם מסתיים בצליל ... / כמו המילה 'פיל' / 'עפיפון' וכו'... / ילדים שיש להם בשם 4 אותיות וכו'...

3. ניתן לבקש מהילדים להחזיק שני טושים: אדום וירוק.

אדום = נכון, ירוק = לא נכון.

הילדים מרימים את הטוש המתאים לפי שאלת המורה. שאלות לדוגמה: האם במילה דג יש שני צלילים? האם המילה פיל מסתיימת האות ל' וכו'...

4. המורה אומרת אות והילדים צריכים להביא חפץ המתחיל באות. כדי להוסיף עניין אפשר להוסיף אתגר ולהגביל בזמן.

משחקים דיגיטלים

[קריאה ראשונה](#) – משחקים ראשוניים מתאימים לתחילת השנה.

[tinytap](#) - דורש הרשמה קצרה. בתחילת שנה מומלץ לבחור גילאי 5-6.

[learningapps.org](#) – אתר ליצירת משחקים המתאימים לכיתה וגם בזום. תומך עברית וניקוד.

[דוגמה למשחק באתר: התאמת אות פותחת](#).

שלחה: עינת בן דוד | בייס 'בלקינד' ראשלי"צ

[אפליקציית 'ממומי'](#) – אפליקצייה שפותחה ע"י רונית אורי פירסטטר דרכה ניתן לתרגל מודעות פונולוגית בדרך חוויתית. (ניתן להוריד אותה רק באפסטור)

[Classroomscreen](#) לוח לשיעור שמתאים להקרנה בכיתה ומצוין לזום. ניתן בעזרתו להפעיל שעון זמן למשימות, להטיל קוביות, להגריל שמות ועוד... בהרשמה מהירה ופשוטה.

להדפסה

- [לקראת קריאה וכתובה – חוברת מוכנות שכתבה חגית אמסטרדם.](#)
- [מבדק מוכנות לכיתה א' שכתבה חגית אמסטרדם.](#)
- [חוברת מוכנות כיתה א' - מזי ג'ורנו](#)

מערכת שידורים לאומית

שידורים אלו מיועדים לגן החובה לכן, יש להפעיל שיקול דעת טרם שליחת הסרטון.

תוכלו לקבל מהסרטונים רעיונות לפעילויות חוויתיות בשיעורים בכיתה או בזום בנושאי ראשית קריאה.

- [סדר האותיות - מיכל ג'ראד](#)
- [אותיות מתוקות – רינת אלפיה](#)
- [חלקות מילים להברות – רינת אלפיה](#)
- [אותיות סופיות – רינת אלפיה](#)
- [צליל פותח – מיכל מסיקה דווידוביץ'](#)